

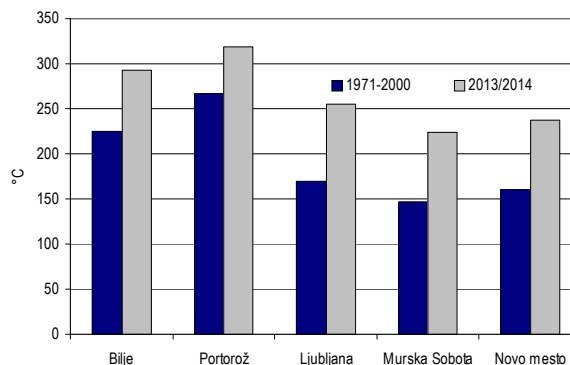
Mesečni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji za zimsko obdobje (od 1. oktobra do 31. marca) 1. – 31. oktober 2013

Oktober je bil nadpovprečno toplel. Zabeleženih je bilo precej toplih dni, ko je najvišja dnevna temperatura zraka preseгла 20 °C. Kljub podpovprečni mesečni količini padavin, je bila vsebnost vode v tleh še v optimalnih mejah za setev in vznik ozimnih žit. Zaradi ugodnih temperaturnih pogojev v tleh so lahko vzkalili tudi posevki, ki so bilo posejani izven optimalnih rokov setve. Neugodne pa so bile predvsem previsoke nočne temperature zraka, ker so motile proces utrjevanja posevkov za odpornost preživetja nizkih temperatur zraka.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Mesec oktober so po vsej državi zaznamovale nadpovprečno visoke temperature zraka ter podpovprečna količina padavin. Največja odstopanja nad dolgoletnimi povprečnimi vrednostmi so bila zabeležena v tretji dekadi meseca. Najnižja odstopanja, do 1,5 °C so bila na Idrijsko-Cerkljanskem in v Soški dolini, sicer pa po večini do 2,5 °C, več kot toliko pa je bilo odstopanje na SV, Dolenjskem, v osrednji Sloveniji, Posavju in Slovenskih goricah. Najvišje dnevne temperature zraka so marsikdaj še presegle 20 °C, na Dolenjskem, Štajerskem in v Prekmurju do 11-krat, na Obali pa je bilo takih toplih dni kar 18. Najnižje jutranje temperature zraka pa so se v prvi dekadi spustile tudi rahlo pod ničlo, na Dolenjskem, Štajerskem in v Prekmurju, na Koroškem pa v drugi dekadi. V večjem delu vzhodnega dela Slovenije, ter v delu Notranjske je bilo padavin le do 60 mm, količina se je povečevala proti SZ. V večjem delu države je bilo padavin od 25 do 50 % dolgoletnega povprečja, več jih je bilo le na zahodnem in severnem robu države, na skrajnem SZ do 75 %. Trajanja sončnega obsevanja je bilo več v večjem delu vzhodne Slovenije, največ na SV, kjer so mesečne vrednosti presegle dolgoletno povprečje za petino. Zmanjševalo se je proti zahodu, na Primorskem so beležili za petino manj ur trajanja sončnega obsevanja.

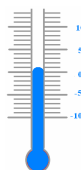
KUMULATIVNE EFEKTIVNE TEMPERATURE ZRAKA (> 5 °C) od 1.10.2013 do 31.10.2013 v primerjavi s povprečjem

STANJE RASTLIN

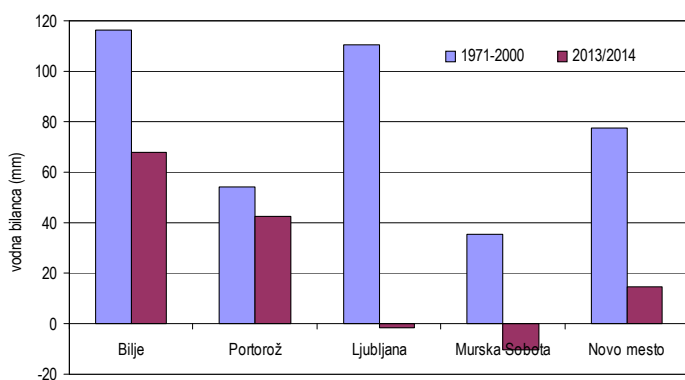
V oktobru je potekala setev ozimnih žit, najprej so sejali ječmen, za njim med 5. in 15. oktobrom, še pšenico. Ozimne se morajo ob ugodnih vremenskih razmerah pred zimo razviti vse do razraščanja. V tem času se morajo posevki tudi primerno utrditi za preživetje zime.

Utrjevanje pšeničnih posevkov se prične, ko ob sončnih jesenskih dnevih v listih še poteka fotosinteza, v nočnem času, ko se ohladi pa se upočasnijo oziroma celo prekinje dihanje. V listih se tedaj nakopičijo sladkorji, njihova naraščajoča koncentracija v celičnem soku, pa povečuje odpornost rastlin na nizke temperature zraka. Ko temperature zraka postopno padejo vsaj nekaj stopinj pod 0 °C je utrjevanje povezano še z zmanjšanjem količine vode v celičnem soku in povečanjem suhe snovi. Odpornost rastlin na mrz je dinamična lastnost, ob daljših zimskih otoplitvah se lahko precej zmanjša in se ponovno vzpostavi ob postopnem ohlajanju. Vremenske razmere v oktobru so bile, ne glede na to, da so bile temperature zraka previsoke za ta čas, ugodne za vznik in začetni razvoj posevkov ozimne pšenice, toplota ob koncu oktobra je bila dobrodošla na območjih, kjer so bili optimalni roki za setev zamujeni. Neugodne oziroma previsoke pa so bile najnižje oziroma nočne temperature zraka za utrjevanje normalno razvitega ozimnega ječmena in oljne ogrščice. Obe ozimini sta sicer lepo razviti, a če bodo previsoke temperature zraka še vztrajale, se bodo posevki pred zimo preveč razvili in premalo utrdili, kar lahko močno poveča njihovo občutljivost na snežno plesen in ogrozi moč njihovega preživetja nizkih zimskih temperaturnih razmer.

KUMULATIVNA VODNA BILANCA

1.10.2013 - 31.10.2013 v primerjavi z dolgoletnim povprečjem

Mesečna akumulacija efektivne temperature zraka (nad 5 °C) je povsod preseгла dolgoletno povprečje, na Obali je bila višja za okrog 50 °C, drugod po Sloveniji pa od 70 do 85 °C.

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Temperature tal v setveni globini so se v oktobru gibale od 13 do nad 18 °C na Primorskem, od 10 do 14 °C na Koroškem, drugod pa od 8 do 16 °C. Večinoma so se temperature tal v zadnjih dneh meseca znižale za kakšno stopinjo, na okrog 13 °C, v Murski Soboti na 12 °C, na Obali pa malce pod 15 °C. Tudi globlje, do 30 cm, so bile temperature podobne, le razpon med najnižjo in najvišjo dnevno temperaturo je bil manjši.